

Mutilated

sch dežela, združite se".

Leto (Vol.) IV.

Štev. (No.) 107.

NAŠIM NAROČNIKOM IN SOMISLJENIKOM.

Naročniki in somisljeniki! Ne smete biti nečestokrat priliko za enega ali drugega slovenca v Ameriki, s kakšno škodoželjnostjo in veseljem so sledili naši nasprotniki tožbam, kadar smo našim somisljenikom povedali, kako stojimo v Proletarcem in jih vabili na boj za ohranitev edinega orožja, ki ga posedujemo.

Na takih prilikah smo videli naše nasprotnike v duhu, kako so si mislili, v nadi, da bodo čuli našo besedo: "Proletarci! Kadar smo tožili, da so skakali vesolja in takoj v njihovih številkah so prinesli, da je umira, da ga bo ko... itd. V svojih umazanih ustih so komaj čakali trenutka, ko bi jih razkrinkali."

Kdor naših cenj. naročnikov in somisljenikov želi "Proletarcu" bodočnost, ta naj gre in naj dela. V delu je bodočnost naša in bodočnost našega orožja v boju za pravično stvar.

Upravništvo.

Od blizo in daleč

V jeseni bi se morala znižati cena za živila, ako je bila srednja letina. Ali to je danes v Ameriki le še ponižna ljudska želja. Razni trusi za živila, na čelu trust za meso ne izsesavajo le delavce kot konzumente, ampak tudi kmetovalce, ki so primorani svoje pridelke za nizko ceno prodati trustanom.

Mesarski trustjani so podražili meso, dasi je živina cenejša kot lansko leto. Zda se pa oglašili trgovci na debelo s sirovim maslom, ki med seboj tvorijo tudi nekak trust in so podražili sirovo maslo. Lansko leto je stal funt na debelo 24 centov in pol, letos pa 32. Trgovci pravijo, da to še ni meja ceni, da pojde cena kviško, da bode treba plačati 50 centov za funt.

Špekulantje, mešetarji in trgovci na debelo trdijo, da je vzrok za te visoke cene izskati v kmetijskih razmerah, da se kmetovalci ne ozirajo na to, da se konzumira čimdalje več sirovega masla.

To je pa enena laž. Vsak kmet se bo gotovo potrudil zvišati pridelke, če bo opazil, da pridelke za dobro ceno razpeča.

Konec koncev je ta, da pri tem največ trpi delavec, ki živi v mestu. Tega oskubijo vsi: Kapitalist, špekulant, mešetar in trgovec na debelo.

Po uradnem poročilu dela danes od 24 milijonov žena deklet, ki so stare nad 16 let, že pet milijonov v industrijskih podjetjih. Daleč smo prišli v "slavni" republiki.

Kratkovidneži in agentje kapitalistov bodo trdili vzlic tej očitni resnici, da socialisti razdirajo družinsko življenje.

"Ali je ktero delo na svetu, da ga ne opravljajo ljudje?" vprašuje nek list, ki ga dobivamo v zamenjavo.

Delavci delajo 150-200 čevljev visko ali pa še višje nad zemljo na slabem in šibkem odru brez ograje. Vsaki dan vagajo svoje življenje. Če bi jih pa kdo na to opomnil in jim priporočal naj isto store za osvoboditev iz kapitalistične sužnosti, bi se pa isti delavci posmehovali.

Imamo tudi ljudi — biriče, ki posade bolne ženske in nežne otroke na cesto, ker niso plačali stanarine. Hišnemu gospodarju se mora plačati stanarina. Tako je določeno v zakonu.

landu, New Yorku, Indianapolisu, po zapadu in severu.

"Da bo "Proletarec" brez skrbno gledal v bodočnost in boje, ki ga še čakajo, mora pridobiti toliko novih naročnikov, da se bo list sam izplačal in da bo imel stalnega urednika. Dokler ne bo tega — ni listu zasigurana nobena bodočnost!

Mi moramo tu odkrito povedati, da ko bi ne bilo nekaj požrtvovalnih sodrugov okoli "Proletarca", bi se našim nasprotnikom ne cedi le sline zastoni, ker bi se že danaj uresničile njih želje, da bi ne bilo več "Proletarca". Tega do danes ni bilo in upajmo, da tega tudi ne bodo doživeli v bodoče.

Ampak da se to ne bo zgodilo je treba da naši somisljeniki agitirajo za list in mu pridobijo novih naročnikov. Samo naročnikov nam je treba in bodočnost "Proletarca" je zagotovljena!

Pojdite torej takoj na pot in isčite novih naročnikov. Kdor želi postati zastopnik naj se javi na upravništvo, ktero mu tokoj pošlje tozadevne pobotne knjižice.

Kdor naših cenj. naročnikov in somisljenikov želi "Proletarcu" bodočnost, ta naj gre in naj dela. V delu je bodočnost naša in bodočnost našega orožja v boju za pravično stvar.

Upravništvo.

Imamo svečenike, ki prigovarjajo žrtvi, da naj udano umre in se ne brani nasilne smrti.

Imamo ljudi — lažnjive ovaduhe, ki izgoj osebnega koristolovstva prijavljajo gosposki njim ne ljube osebe kot bombometalce in nevarne anarhiste.

Imamo ljudi, ki svoja podla dejanja podtikajo svojim nasprotnikom.

Taka je današnja človeška družba po božji volji in volji kapitalistov.

Posamezni človekoljubi in nekatere človekoljubne družbe so zaprosile pri vladi v Washingtonu, naj posreduje pri marokanskemu sultanu glede barbaričnega trpinčenja zajetih vojakov iz vstaške armade.

Hinavščina! Pristna ameriška hinavščina!

Zakaj ti človekoljubi ne protestirajo proti linčanju zamoreev na Jugu in grozodejstvu, ki se vrše ab taki priliki.

Zakaj ti rahlo čutni ljudje ne zaprosijo vlade, naj z vso silo nastopi za odstranitev smrtnih kazni.

Zakaj ti mehkosrčni ljudje ne protestirajo proti nečloveškemu postopanju s kaznenci.

Zakaj! Zato, ker se vse to vrši doma, v veliki ameriški republiki. Maroko pa ni pod zvezdno zastavo naše republike!

Situacija za vladajoče na Grškem je menda nevarnejša, kot je to razvideti iz brzojavnih poročil. Seve se ne gre tu za proletarsko gibanje. Vodje puntarskega gibanja so istih misli in nazorov kot Mladoturki. Vseeno pa delajo nehoti pot razrednozavednemu delavskemu gibanju. Danes se puntajo takozvani stebri države. Nezadovoljni so s klerikalstvom na dvoru, ki protežira v vojaški službi sanje ljubljence klikarjev.

Že pred dvema in tremi leti so nastale revolte po deželi proti tatinskim škofom. Zahteva se tudi, naj se konfiscira premoženje samostanov in vporabi za armado. Če se bodo vladajoči krogi vpirali tem zahtevam, lahko pride do revolte.

Socializem napreduje in marsi tudi na Japonskem. Japonska vlada opazuje s strahom to gibanje in ga skuša zatreti z brutalnimi sredstvi. Pismo, kterega je prejela "Gazetta del popolo" iz Jokohame, dokazuje sramoto japonske vlade. Pismo se glasi približno.

Pred nekaj časa so zaprli ženo Sugano Sugo izdajateljico "Jiju Siso" (Svobodna Misel), ker je bila na sumu, da je razpečevala socialistične letake. Ta aretacija je na Japonskem obudila tako senzacijo, da je japonska vlada po ministru notranjih del izdala posebno izjavo:

Imamo svečenike, ki prigovarjajo žrtvi, da naj udano umre in se ne brani nasilne smrti.

Imamo ljudi — lažnjive ovaduhe, ki izgoj osebnega koristolovstva prijavljajo gosposki njim ne ljube osebe kot bombometalce in nevarne anarhiste.

Imamo ljudi, ki svoja podla dejanja podtikajo svojim nasprotnikom.

Taka je današnja človeška družba po božji volji in volji kapitalistov.

Posamezni človekoljubi in nekatere človekoljubne družbe so zaprosile pri vladi v Washingtonu, naj posreduje pri marokanskemu sultanu glede barbaričnega trpinčenja zajetih vojakov iz vstaške armade.

Hinavščina! Pristna ameriška hinavščina!

Zakaj ti človekoljubi ne protestirajo proti linčanju zamoreev na Jugu in grozodejstvu, ki se vrše ab taki priliki.

Zakaj ti rahlo čutni ljudje ne zaprosijo vlade, naj z vso silo nastopi za odstranitev smrtnih kazni.

Zakaj ti mehkosrčni ljudje ne protestirajo proti nečloveškemu postopanju s kaznenci.

Zakaj! Zato, ker se vse to vrši doma, v veliki ameriški republiki. Maroko pa ni pod zvezdno zastavo naše republike!

Situacija za vladajoče na Grškem je menda nevarnejša, kot je to razvideti iz brzojavnih poročil. Seve se ne gre tu za proletarsko gibanje. Vodje puntarskega gibanja so istih misli in nazorov kot Mladoturki. Vseeno pa delajo nehoti pot razrednozavednemu delavskemu gibanju. Danes se puntajo takozvani stebri države. Nezadovoljni so s klerikalstvom na dvoru, ki protežira v vojaški službi sanje ljubljence klikarjev.

Že pred dvema in tremi leti so nastale revolte po deželi proti tatinskim škofom. Zahteva se tudi, naj se konfiscira premoženje samostanov in vporabi za armado. Če se bodo vladajoči krogi vpirali tem zahtevam, lahko pride do revolte.

Socializem napreduje in marsi tudi na Japonskem. Japonska vlada opazuje s strahom to gibanje in ga skuša zatreti z brutalnimi sredstvi. Pismo, kterega je prejela "Gazetta del popolo" iz Jokohame, dokazuje sramoto japonske vlade. Pismo se glasi približno.

Pred nekaj časa so zaprli ženo Sugano Sugo izdajateljico "Jiju Siso" (Svobodna Misel), ker je bila na sumu, da je razpečevala socialistične letake. Ta aretacija je na Japonskem obudila tako senzacijo, da je japonska vlada po ministru notranjih del izdala posebno izjavo:

"Japonska vlada napram socialističnem gibanju smatra za dolžnost, da čuva moralo in javen red. Socialisti so svoje nazore razvili skoro hreznjeno. "Svetost trona" ktero svaki Japonec kot podedovano šeso ponižno spoštuje in časti, je zgrubila pri socialistih svoj vpliv. Noben optimist ne more zanikati socializem na Japonskem. Ali to gibanje ni napol norost, kot se govori v pomirjenju, ki bo samo zopet prišlo na pravo pot, ampak je nalezljiva bolezen za ljudstvo, proti kteri se je treba boriti kot proti koleri in kugi. Vlada se bo bojevala proti socializmu, dokler in kjerkoli bo našla socialistične nazore."

Ta dokument dokazuje, da japonski državniki niso nič bolj pametni kot evropski in ameriški.

Co., ki ju je poslala brez varnostnih naprav v rov. Radovedni smo, če se bo sedaj kdo zavzel za to, da se pozove kompanijo na odgovornost.

CHIKAŠKI GRAFT.

Chicago Daily Socialist je že pred meseci razkril mnogo reči, ki so govorile, da vlada v Chicagu velik graft in da vodijo mestno upravo navadni hudodelci in graftarji, kakršnih malo pozna zgodovina.

Državni pravdnik Wayman se je takratnim razkritjem Chicago Daily Socialista posmehoval in dejal da ta list laže in da si hoče na ta način delati le reklamo. Ampak na tihem je Wayman vendar šel na delo in sledil razkritjem tega lista, ki je vedno oprto povedal, kam naj Wayman poseže, če mu je v resnici na tem, da zaloti graftarje.

Kmalu nato so se odkrila velika razočaranja o kolektanem denarju, kterega so morali odražnati bordelirji za policijsko protekcijo agentu inspektorja McCanna, kteri je bil pred kratkem spoznan od porote krivim, da je jemal denar za policijsko protekcijo. Sploh je v podobnem graftu zapleteno vsepolno policijskih glav.

Dosedaj se je Wayman držal le zapadne strani, Chicago Daily Socialist pa pravi, naj Wayman pogleda tudi na južno stran, kjer bo zalotil vse pikantnejše in večje lopove — one "višje". Do sedaj Wayman še ni posegel na južno stran, pač pa se zanima za dogodke v "fiksantu" porote. Nasled je namreč prišel, da se je včasih poljubno klicalo pod poroto take državljan, ki so bili v kaki zvezi ali prijateljstvu s tožencem in tako je šestokrat prišlo, da je porota dotičnega oprostila, ali pa se ni mogla zediniti. Tacih slučajev — tako trdi Wayman, je bilo več. Posledice teh trditvev so bile, da je Wayman posadil dva komisio-narja, — ki kličeta porotnike pod prisego — na zatožno klop.

Zadnje dni se tudi mnogo piše po čikaških listih o graftu, ki vlada v krogih, ki imajo v oskrbi mestno kurjavo.

Tudi tam da se je nekaj "fiksalo" v zadevi davkov. Tako so morale kompanije, ki niso kupovale kurjave od dvrtke, ki oskrbuje mestu premog, plačati več davkov kot drugi itd. Sploh so razmere v Chicagu take, da jih ni mogoče popisati. Graft, sam graft vlada. Eni celo trdijo, da tacega grafta, kakor je sedaj v Chicagu, ni bilo v Rimu tiste čase predno je razpal v razvaline. Vzlic temu bodo pa eni še vedno trdili, kako pametno in pošteno je uravnana sedanja družba in kako uničujoč sistem propagirajo socialisti, ki hočejo odpraviti sistem graftov in budlerjev.

DELAVSTVO IN POLITIKA.

Bistvenega razločka ni med njimi, ker nimajo nobenega političnega programa. Obe bi lahko imenovali unije kapitalizma, ker je v obeh odločujoči faktor kapitalizem. Obstajajo torej samo zato, da varujejo svoje interese s pomočjo državnega aparata. Te dve stranki nista še nikdar storili kaj koristnega za delavstvo. Pač pa ste pokazali že tolikrat svoje sovraštvo napram delavstvu, da bi moralo že davno spregledati, da se ne bode delavstvu nikdar godilo bolje, dokler bodo vladale take stranke.

Delavstvo, zbrano v unijah, ima namen, varovati se združeno napram kapitalizmu. Kdor se hoče varovati, mora biti pripravljen na vsak naskok. Mora biti torej obo-rožen. Kakšno orožje ima delavstvo in kakšno kapitalizem? Edino orožje delavstva je bil do zdaj in je še štrajk. Kapitalizem pa ima poleg nedarne sile tudi ves državni aparat.

Štrajk sam na sebi je orožje, ktero se je rabilo, že z vzpohom pa tudi ne. Je torej nekaj nezanesljivega — včasih dobro včasih slabo, kakor so pač razmere. Vse drugače je oborožen kapitalist: to orožje je politična organizacija.

Kapitalisti dobro vedo, da dokler bodo imeli to orožje, ktero jim daje kontrolo nad celo državo, se jim ne bode treba bati. Dokler se bode delavstvo na jedni strani združevalo proti njim na drugi jim pa dajalo v roke naj-uspešnejše orožje, se ne bodo spremenile razmere.

Če se hočeš uspešno boriti z nasprotnikom, moraš imeti, če ne že boljše pa vsaj jednako orožje. Delavstvo bi torej tudi moralo imeti orožje politične organizacije — edino moderno in v resnici uspešno orožje.

A kaj vidimo? Delavstvo se obeh h kapitalističnim političnim organizacijam — republikaneem in demokratom. Enkrat gre s temi, drugič z drugimi, kakor že odločijo takozvani delavski vodje, kterih simpatije do političnih strank so vedno na prodaj: kdor da več, s tistim grem.

Delavstvo zdihuje nad krivicami sedanjih razmer. Vidi in obsoja razmere, ne pa tistih, kteri so jih ustvarili in kteri jih držijo.

Človek se nehoti uprašati: ali so res vsi slepi? Ali res ne more delavstvo poseči po aparatu, kteri danes tako dobro služi kapitalistom v boju proti delu? Moglo bi, če bi ne bilo raznih Gompersov, kteri še danes iščejo radi lepšega srednje poti med delom in kapitalom. Moglo bi, da ima za svoje voditelje ljudi, kterim bi bil delavski blagor bolj pri sreč kot pa Judežovi cekini kapitalizma, za ktere je delavstvo vedno na razpolago tej ali onej kapitalističnej stranki. Moglo bi, ko bi imelo voditelje, kterim bi bil delavski blagor več kot pa lasten žep.

V Zedinjenih državah je danes toliko delavstva, da če bi že ne zmagnalo, pa vsaj malo ostrašilo tiste, kteri mislijo da so poklicani, da vodijo osodo cele države. Ne upali bi si več izdajati injun-ctionov napram delavstvu, kadar bi se borilo za svoje pravice. Ne dovoljevali bi več ubijati ljudi, kot jih danes ubija kapitalizem brez vsake kazni.

Tisti, ki danes bosirajo delavstvo, so naravnost v službi kapitalizma. Drugače bi ne mogli tako zapirati oči delavstvu, kot se to godi danes. Drugače bi se kapital ne upal norčevati se z delavstva kot se to godi pri vsakih volitvah.

Politična zavednost — politična organizacija, osvoboditev vladanja — to so orožja, ktera bodo prinesla delavstvu pravično razmerje. Dokler se pa bode združevalo v unije samo zato, da bode par delavskih bosov bolj komodno živelo, bodo razmere take ali še slabše kot so do zdaj.

(Se pride.)

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKI TOREK.

Lastnik in izdajatelj:

Jugoslovenska delavska tiskovna družba v Chicago, Ill.

Marčnina: Za Ameriko \$1.50 za celo leto, 75c za pol leta. Za Evropo \$2 za celo leto, \$1 za pol leta.

Opisati po dogovoru. Pri spremembi bencila je poleg novega naznaniti tudi STARI naslov.

PROLETARIAN

Owned and published EVERY TUESDAY by South Slavic Workmen's Publishing Company Chicago, Illinois.

Glasillo Slovenske socialistične organizacije v Ameriki.

Joe Josib, President;
John Petrich, Secretary;
Frank Mladic, Treasurer.

SUBSCRIPTION RATES: United States and Canada, \$1.50 a year, 75c for half year. Foreign countries \$2 a year, \$1 for half year.

ADVERTISING RATES on agreement.

NASLOV (ADDRESS):

"PROLETAREC"

1802 So. Centre Ave., Chicago, Ill.

BOJ, KAPITALISTI IN ZAVEZNIKI.

Med ne razredno zavednimi delavci še občno obstaja mnenje, da je neumnost, bedastoča boriti se proti ljudem, ki niso socialisti, ako se dotični ljudje laskajo delavcem, če pišejo, govore ali trdijo, da so za delavski stan potrebne reforme, zboljšave v mehan današnje človeške družbe.

Zakaj?

Vzavedno nezavednem delavcu je skozi podedovalnost vkoreninjena klečeplaznost tako globoko, da ne občutijo, da so bizantinci in bojazljivci.

Nezavednemu delavcu še vedno zaiskre oči veselja, ako čuje, da se gosposko oblečen človek, ali človek, ki je gosposkarsko močnejši, ali ki je splezal po družabni lestevici višje na zgor kot on, navidezno poteguje za delavske pravice. Nezaveden delavec je duševno omejen, zaeno pa starhopotee. On sprejme železo za zlato, laž za resnico in vesel je, ker nima sreča, poguma, da grede drugi — navidezno delavski prijatelji za njega dozdnevno po kostanj v žrjavico. Nezavedni delavec ne razmišlja nikdar o tem, zakaj se mu gotovi ljudje vsiljujejo le v mejah današnje družbe za prijatelje in nočejo nič več, le preobratu kapitalistične človeške družbe v socialistično. Preleni, strahopeten in preozkomožganjen je. To so čednosti, ki dičijo nezavedneža.

Ako tak nezavednež z delavskimi prijatelji iz meščanskih vrst doživi razočaranje, tedaj se tolaži z nizko frazo: za denar se na svetu stori vse. Nezavednež je sto frazo dokazal, da spada med delavske prijatelje iz meščanskih vrst, da ima tako moralo kot ti, da bi za denar izdal svojega osebnega prijatelja in prodal svojo ženo in deco, če taka kupčija obeta dobiček.

Taki nezavedneži so pa nevarni za razredno delavsko gibanje. Nevarni so bolj kot Rockefelleri, Morgani, Rothschildi in drugi trustjani, ali brutalne vlade meščanskih držav, ali pa duhovniki raznih verskih sekt.

Delavcu je lahko dokazati, da ga izsesavajo trustjani, tlačil brutalna meščanska vlada in duhovniki raznih verskih sekt vlečejo za nos, da sami dobro žive. V takem boju so zmage igračke, ker se boj bje z načelnega stalšča. In to vedo nasprotniki socializma tudi!

Neposredno delo za kapitaliste in vse druge, ki lahko le v kapitalistični družbi žive brez duševnega ali ročnega dela, pa izvršujejo nezavedneži — po duši klečeplazni strahopetni in preleni za misliti, ki sebe prištevajo h "kumštnim" in pametnim ljudem, ker so v občevanju z frakarji vjeli in naučili se nekaj družabno občevalnih fraz: dober dan milostljiva, klanjam se, poljubljam roko itd.

Te vrste nezavedneži govore v delavnicah, doma, v gostilni in drugod svojim tovarišem: "Socialistična načela so dobra. A vsi smo ljudje. Če bi denarja ne bilo... Kaj so pa socialisti že izvršili? Le pogledjmo, koliko je g. N. N. že storil za delavce, pa ni socialist."

To so fraze, s katerimi vplivajo na mišljenje tovarišev delavcev domišljavi nezavedneži. Nizke fraze, brez globočje misli, katerim se ne more odrekati sugestovalne sil

le do delavcev. Ako pa te fraze ne dosežejo namena, potem pa z grdim obrekovanjem zastrupijo duše svojim tovarišem.

Taki si ti majhni nasprotniki socializma, katerih vpliv in moč marikteri sodrug podoenjuje, ker se bore z malenkostnimi sredstvi. "Kdo se bo boril" s takimi ljudmi? trdijo nekteri sodrugi. "To je premalenkostno. Vničili bodo samih sebe s svojimi govorencami.

Taki sodrugi so kratkovidni, ker podoenjujejo nasprotnika, ker nasprotnik ni velik, močen, silen, krepak, ker ni duševen velikan. Tako podoevanje nasprotnika pa škodi socializmu, škodi njegovemu razvoju, ker majni nasprotniki s svojim malenkostnim delom pomagajo utrditi kapitalizem, današnji krivični gospodarski sistem.

Nasprotnika je treba študirati, pa naj bo še tako malenkosten. Opazovati je treba njegovo bojno taktiko, učiti se je treba od njega, spoznavati je treba njegove bojne navade in načrte. In kedar je prilika ugodna za naskok, ga je treba prijeti s tako silo, da že ob prvem naskoku zapusti dobro utrjene postojanke in se umakne v zadnje zatočišče — v trdnjavo, ali se pa uda.

Podoenjevati in prezirati nasprotnika pomeni kapitulirati pred njim, ali pa zgubiti bitko.

Kot socialisti ne smemo posnemati Rusov v zadnji rusko-japonski vojni, ako nam je do tega, da socialistična misel prodre v najširše ljudske sloje.

Sovražnik je sovražnik. Pa naj bo majhen, podel, velik ali pa duševen velikan; prikrit ali pa odprt.

Kdor nasprotuje socializmu, nasprotuje nam, naši deci, našim zanamcem in potomcem, je sovražnik splošne ljudske sreče vobče.

Nasprotnik socializma vsipa narodom trnje in solze na pot do splošnega blagostanja!

Zakaj naj bi socialisti napram nasprotnikom bili milostni, ko nasprotnik milosti ne pozna, ko je nasprotniku več za blagostan njegove lastne osebe kot za blagor vsega ljudstva. Mar za to, da bi nasprotnik dejal: "Socialisti imajo milosrdno srce, jaz se pa o ti milosrdnosti redim, rastem in razvijam, dokler nekega dne ne vničim socialističnih organizacij in tako poderem trdnjavo za razvoj in razširjenje socialističnega nauka." Mar za to??

Socialisti ne moremo biti milostni z nasprotnikom. Milost z naše strani pomeni pogibelj za socialistične nauke in ideje.

Za nasprotnika mora veljati z naše strani le boj, neizprosni boj, ako hočemo, da se čimprej vprosti današnja kapitalistična človeška družba, na njenih razvalinah pa zgradi socialistična v dobro vseh ljudi.

Kdor prizna kapitalistično moralo in kapitalistični gospodarski red za prava in ju podpira z malenkostnimi ali pa velikimi sredstvi, je nasprotnik socializma. Kdor radi osebnih ali drugih vzrokov razdira socialistične organizacije, ki so šole za socialističen nauk in postojanke v veliki borbi med napredkom in nazadnjaštvom, ktero bijejo delavci vseh kulturnih narodov širom sveta z kapitalisti za osvoboditev delavskega ljudstva iz gospodarske sužnosti, je sovražnik socializma.

In tem velja boj brez meje do končne zmage socializma.

J. Z.

Mutilated

"R. P."

Dopisi.

Seattle, Wash., 1. sept.

Operatorji in uradniki telefona v Los Angeles, Cal., so izdali novo parolo za dekleta, ki opravljajo delo pri telefonu. Notica se glasi:

Dekleta, ki iščejo in žele službe pri telefonu lokalnih družb v Los Angeles, imajo prednost le one, katere so:

Telesno lepo razvite.
Lepe polti.
Nad 18 let stare.
Ne čez 30 let stare.
Ne prevelike.
Manj kot 5 1/2 čevlja velika.
Mora biti popolno zdrava.
Mora imeti čist in sladak glas. (Sweet voice).
Mora govoriti čisto in razločno.

Mora biti lepega vedenja in značaja.

Mora biti dovolj izobražena.
Mora biti simpatična.
Mora biti hitra in snažna.
Poslušna in obogljiva.

To naznanilo so izdali Los Angeles businessmani in uradniki lokalnih telefonskih družb z namenom, da hočejo tako, kakor so razglasili, in da ne sprejmejo za naprej v službo nobene "Hello girl" ako nima omenjenih zmoglosti, in naravnih darov.

Kras ženske in žilavost moških med delavskim ljudstvom ni nič drugega, kakor blago na sejmu parasitom. Ktera je boljša in lepša, in kdor je krepkejši, tá ima prednost pri izkoriščevalcih. Ravno kakor fantje v Evropi, ki morajo na nabor za vojake; v Ameriki pa celo ženske, kakor v sužni dobi Nigre na Jugu. Ktera je boljša in lepša, ona ima prednost, drugim pa ne kaže drugega, kakor prostituirat, če učejo poginuti. To je kristjanska morala.

Kaj si mislite vi delavci? Kolikor časa še mislite čakati, predno se odločite za boj, za pravico in življenje?

Delavci nimamo nič skupnega s kapitalisti, njih zakoni niso naši zakoni, njih morala ni naša morala, njih pravica ni naša pravica, njih ideali niso naši ideali, njih vera ni naša vera, njih Bog ni naš Bog, mi ne moremo rabiti njih cerkva, učiti tam naših idej in idealov, ravno kakor ne moremo tudi rabiti njih vlade, da stre njih materijelno moč. Naša moč je edino le v združitvi, v organizaciji in nikjer drugje.

Delodajalec gleda, da kolikor več mogoče dela iztisne iz delavca za manjko mogoče plačati. Delavec pa bi moral gledati, da dobi kar več mogoče plače, za kar manj mogoče dela. Mula ne gleda po delu, pač pa po jelu. Ker je delo potrebno za življenje v človeški družbi, se mora zato tudi nedelaniče pognati k delu, da tudi oni store svoj delež dela. Ne bodimo požrešni da bi hoteli vse delo sami opraviti, naj ga še boss dobi malo, bode vsaj lažje ležal in spal.

Louis Mill, predsednik Great Northern železnice, se je ne dolgo tega peljal z avtomobilom iz Helene, Montana v Great Falls; kar zavozi v neko blatko lukno, in avtomobil obtiči v nji. Vse zaman; predsednik Mill je moral, hočeš nočeš prenočevati v štoku sena. Iskaleci so našli drugi dan tega visokega parasita, in so ga rešili iz blata. Tisoče delavcev, ki so zgradili Great Northern železnico, prenočujejo v senu na prostem, in so srečni ako dobe seno, pa jih nihče ne išče, da bi jim pomagali Socializem, nihče drugi, jih ne bode otel iz močvirja.

Harrimanova banda železniških

kapitalistov je v prepira z Jim Hill-ovo bando zaradi pravice grajenja nove železnice v Oregon državi. W. W. Cotton, šef advokat Harrimanovih ljudi, je izjavil, da se bodo poslužili sile, ako jim bode sodišče nasprotovalo v njih načrtu.

Kapitalisti vselej apelirajo na silo, kadar se gre za njih interese če se jim kaj zoper stavlja njih namenu. Pa se še nahajajo ljudje, ki mislijo, da ni potreba organizirane sile pri delaveh, za njih neprestano borbo na življenje in smrt.

"Cincinnati debeli," propos, Bill pride v Seattle. Je pač sitn, da ni bil ravno na A. F. of L. "Labor Day" tukaj, kjer bi govoril s polnim trebuhom o harmoniji na prazni želodec. On je član pri A. F. of L.

Samuel Gompers je staknil v Parizu hudo breco, jako gorko breco, tudi v Ameriki je le-to že zdavnaj zaslužil. Proč s takimi sleparji iz delavskih vrst.

Ivan Šolar.

Clencoe, O.

Dragi sodrug urednik:— Zopet potrebujem nekoliko prostora. Vidim, da je zadnji moj dopis zadel Svobodaše v živo. Zato so prebrskali svoj koš da bi našli, kar sem jim jaz pisal. No, mene take otročarije prav nič ne zadenejo.

Zdaj hočejo po vsej sili dokazati, da sem jim jaz poslal naročnino 75 ct. za list, ne pa Tomaž Mahnič. Dobro, pa mi pošlite ta denar nazaj, ker jaz ne maram lista. Ti učenjaki ne vedo, da je pri več poštah po par baks z enakimi številkami. Moja je zaprta, en drugi ima pa odprto, številke so pa jednake.

Jaz vaše kritike ne čitam iz listov, kateri bi hodili v naš kraj, kajti tukaj nimamo nobene Glas Svobode. Svobodaši pravijo, da so mislili, da sem se poboljšal, ker nisem precej dolgo pisal. Pri njih pomeni poboljšanje to, če se jeden naroči na njihov list potem jim pa še kaj za podpore pošilja. Želijo imeti nekako tako, kot je bilo pred tremi leti, ko sem naročil list za nekega sodruga v starem kraju in poslal \$2. Čez leto dni sem pa prejel pismo iz uredništva Svobodašev, da če hočem list za tistega sodruga naročiti nadalje. Pa ga nisem naročil več, ampak sem vzel Proletarec. Kmalu potem sem zvedel, da je tisti sodrug v starem kraju resnično prejel Proletarec, Glas Svobode pa nikdar ne. In vendar mi niso še do danes ti pošteniaki vrnili tistega denarja.

Meni ne imponira, kaj pisarijo Svobodaši. Dokler me napadajo, je še dobro znamenje. Kadar me bodo pa začeli hvaliti, potem bom pa vedel, da nisem dosti prida človek.

Soc. pozdrav.

Ignac Žlemberger.

Panama, Ill.

Dragi Proletarec:— Samo enkrat v tednu sem tako srečen, da lahko sedem in posvetim par trenutkov kot jih sam želim. Prečtam naš list Proletarec — zdi se mi majhen — ampak da ni večji, smo krivi sami.

V naši naselbini napredujemo prav dobro. Pred par meseci smo si ustanovili svojo prodajalnico, v kateri dobiva delavce svoje potrebščine par centov ceneje. Naprava je tako dobra, da jo priporočam tudi ostalim naselbinam. Če se nekaj delavcev zbere, pa založe vsak po kakih \$20, pa se lahko takoj začne.

Priporočal bi tudi delavcem, da se malo bolj zanimajo za edini res delavski list Proletarec. Dobimo vsak po par novih naročnikov, pa bomo kmalu imeli list v povečani obliki. V naši naselbini smo skoro vsi naročeni na list, kar je pripisati samo dobri agitaciji. Za delavce je velike koristi, če čita res delavski list, ker ta ga uči, medtem ko ga kapitalistični časopisi samo slepe.

Glede dela ni najbolje. Delamo samo po 4 dni na teden. Pošiljam vam celoletno naročnino za dva nova naročnika in želim, da bi jih še dosti prišlo.

Josip Ferjančič.

Connemaugh, Pa., 22. sept. '09. Cenjeno uredništvo Proletarca:— Slov. soc. klub št. 3. v Connemaugh, Pa. je sklenil na redni mesečni seji dne 15. sept. '09 sledečo izjavo, na podlagi članka pišane v Proletarcu št. 103 pod

naslovom "Ne zapravljajmo tega časa":

Sodr. soc. kluba št. 3 pozivamo list Proletarec, da se strogo socialističnega programa ob enem tudi odbija vse pade različnih listov, katerih namen je škodovati socialistični stranki in ki sploh hočejo uprati naše glasilo "Proletarec".

Ob enem tudi izjavljamo, da smo liste, kateri z nevarnimi nizkotnimi napadi črnujejo na zvezo, glasilo in nje člane, vsaki priliki prezirali.

Odbor.

S socialističnim pozdravom Jos. Bricelj, tajnik.

Veselica hrvatskih sodrugov,

ki se je vršila v soboto v prostorih Narodne dvorane je bila bro obiskana — in kakor nam znano, je tudi dobro izpadla gmotnem oziru. Vspored je bilo in zabave dovolj. Najboljši udeležega večera je bila igra enojanka "Smrt i borba".

Igralci so igrali prav dobro, je znak, da so se potrudili, da vstregli sebi, občinstvu in igri mi, ki kaže življenje proletarcev.

Sodelovali pri veselici so žemski pevski zbor "West Side Damen Chor", hrv. ev. zbor "Sloboda", tamburaška zbor "Sloga" in "Nikola Šubie Zrinski iz Milwaukee".

Sploh kažejo hrvatski sodrugi v Chicagi mnogo življenja.

ZANIMIVA BROŠURA

"Kako so nastale vere in bogovi?"

se dobi odslej za polovico zniženo, t. j. 15 centov en izvod, izdajatelju Ivanu Kaker, nova št. 1922 (ne več 6291) Laflin St. Chicago, Ill.

Vsak v resnici naprednom delavcu bi jo moral čitati.

Sodrugi! Priporočajte hrvatskim delavcem "Radničko Stražo", edini hrvatski socialistični list v Ameriki. Ročnina \$2.00 na leto. Naslov: 608 Centre Ave., Chicago, Ill.

Halo, Johny!

Kje si pa bil včeraj? Saj veš kje, kjer je največ zabave. Ali še ne veš da je največ zabave v GOSTILNI.

John Košiček,

590 So. Centre Ave., Chicago, Ill.

Aka hočeš dobro naravno vino poglasi se pri

JOS. BERNARD-

620 Blue Island Avenue

Telefon Canal 842 CHICAGO

Pri njemu dobiš najboljša kalifornska in importirana vina.

Najboljše in najfinejše obleke

so po nizki ceni na prodaj

pri H. SCHWARTZ,

16—18 N. Halsted St., Chicago

Velika zaloga klobukov, čepic, vlvjev, perila in kovčkov.

Kdor kupi za pet dolarjev, do darilo.

POZOR!

Podpisani naznanjam rokom v Chicagi in okolici, sem odprl novi saloon na 825 Blue Island Ave. Toč dobro pivo, vino in dobro vsko. Se priporoča.

John Mladic

825 Blue Island Av. Chicago

L. STRAUB

URAR

1010 W. 18th St. Chicago

Ima večjo zalogo ur, verig, nov in drugih dragotin. Izvršuje vsakovrstna popravila v tej stroki zelo nizki ceni.

Obiščite ga!

Društvene regalije, kape, prekrasna bandera itd.

za slovenska društva najboljše

Emil Bachma

580 So. Centre Ave., Chicago

NEBEŠKI VRATAR IN NEBEŠKI OČE NA POTOVANJU.

avijica. Spisal Jože Zavertnik.

Po tisoč in tisoč letih se je nebeški oče naveličal sedeti nad oblaki, treskati, grmeti, odpirati in zapirati zaklopke dežju, vetru in snegu in opravljati druga enaka dela, ki spadajo le v njegov delovni čas.

"Peter," je zaklical nebeški oče, dolgočasim se. Naveličal sem se svojega dela, še morje me ne-krat-ke, kedar ga s trzotnimi viharji tako premešam, da se visoko dvigujem in premetuje težke in velike ladje kot jajčje lupine. Odločil sem, da pojdem na zemljo po-vedat, kaj delajo moji otroci. Ti me boš pa spremljal kot tajnik in spisal vse, kar boš doživljal. Zveš si kot dete moje na zemlji, mana so ti mesta, vasi, pota in reke.

Na to je šel nebeški oče k ne-čakemu bratcu. Dal si je odre-žati dolgo brado, ki mu je segala preko pasu. Pri krojaču je naročil novo obleko, pri čevljarju modne čevlje, v prodajalni si je pa kupil klobuk iz svile. Ko je zvršil toaleto, bi nihče v njemu ne spoznal nebeškega očeta. Podoben je bil 30 let staremu božjemu otroku.

Zažvižgal je in prikazal se je, bel-bel oblak, na katerega sta se sedla s Petrom, da ju ponese na zemljo med božje otroke.

Po kratki in hitri vožnji z na-črtnim letalnim strojem, sta do-šli na široko ravnino. Cvetoče travice, žito v rmenem klasju in senenati gozdi so ju pozdravljali, ko sta stopila raz oblak na zemljo. "Kje sva?" je začudeno vprašal nebeški oče in gledal krasni del prirode.

"Na polju slovenske metropole, ktere strehe lahko vidiš proti za-padu, ki se blišče v žarkih vzhajajočega solca," je odgovoril Peter.

"Pojdiva v mesto," je dejal nebeški oče, "da vidim življenje svojih otrok z lastnimi očmi, in da čujejo moja ušesa njih pri-žobe."

Zaglobila sta se v misli in ko-čkala ob obdelanem polju, ne da bi slusala žvrgolenje škrlancev vi-ko v zraku, dokler nista prišla metropolo.

"Mesto je večje, kot je bilo ta-krat, ko sem hodil kot tvoj otrok po zemlji," je pričel Peter, ko sta prišla na glavni trg. "Branjeve so še tako klepetave, kot so bile pred dva tisoč leti," je polglasno nadaljeval. Peter: "Tudi morilec v uniformah se sprehajajo svobodno, stomaki so razcapani, gospoda je pa oblečena v dragoceno obleko. Avgurji, svečniki in vedeževalci hodijo po ulicah in premikajo stne in zavijajo oči proti nebu. Vse, vse je tako kot v nekdanjem rimljanskem gnezdu; le vozovi, ki drdajo sami po ulicah, ki so privezani na žice, mesto da bi jih vlekli konji in voli, so nekaj no-vega."

"Kaj pa je to let?" je zvedavo vprašal nebeški oče in pokazal s prstom na krasno palačo.

"Ej, to je zbornica," je tolma-čil Peter, "v kateri zastopniki slav-ega, krepkega, ponižnega in v nebeškega očeta zaupajočega slo-venskega naroda delajo in kujejo zakone v imenu naroda za narod."

"Vstopiva," je dejal nebeški oče.

Pri vratih ju je sprejel človek v veliko gosto brado. V rokah je držal z medjo okovan kol. Ob-člen je bil tako smešno, da je bil podoben opici, kakršne vodijo talijani na verižici po svetu, da na meh ali piščalko plešejo sal-tarelo.

Premeril ju je od nog do glave, in ko se je prepiral, da nimata bomb v žepih, jima je s kolom po-kazal na stopnjice, ki so se po-členo vijaku dvigale iz veže na-zgor.

Po stopnicah sta prišla na maj-šno galerijo, pod katero je zijal prepad, v katerem so se gnetli za-členiki naroda. Razdeljeni so bili v tri stranke: v svečeniško vedeže-ralsko, svobodno napredno in gladno veleposestniško.

Ko sta vstopila Peter in nebeški oče, je zastopnik Suhodol, pri-člen svečeniško vedeževalske stranke v živih besedah slikal do-rodke krvave noči v slovenski me-tropoli. Ostro je bičal nastop sol-česke in klice nebeškega očeta, da maščuje po nedolžnem pre-členo slovensko kri. Zavijal je oči, kot avgur pred altarjem, kedar

daruje bogovom in končal z veli-čnim patosom: "Nebeški oče naj kaznuje izdajico slovenskega na-roda, župana slovenske metropole, č. g. zastopnika Gričarja, ki je v osodni noči zaprosil za vojaško pomoč in zakrivil tako, da so si-členi barbarskega naroda prelivali slovensko kri."

Za trenutke je nastala tišina v dvorani. Potem je pa nastal bu-čen aplavz na klopih svečeniško veleposestniške stranke. Poparjeni so sedeli zastopniki svobodno na-členne stranke. Nakrat se je sre-člen njih dvignil človek, z umetno pristrizeno brado in oblečen v frak. Z roko je dal znamenje, da hoče govoriti. Bil je vele častiti g. Gričar, župan slovenske metropole, zastopnik v zbornici, bankir, tvorničar, veleposestnik itd. Zopet je bilo vse tiho v zbornici. G. Gričar je položil levico na srce, des-členico je pa dvignil kviško, ko bi prisegal in rekel: "Nebeški oče mi je priča, da nisem zvršil nikdar tako podlega čina, kot mi ga očita moj politični nasprotnik č. g. Su-hodol. Nebeški oče naj kaznuje mene in moje otroke do četrtega rodu, če govorim neresnico."

Zastopniki svobodno napredne stranke so pričeli ploskati, za-člen stopniki svečeniško vedeževalske stranke so se pa smejali, rezali o-brazne in jim kazali osle, kot po-redni otroci.

Nebeški oče se je vled tolikega licemerstva obrnil v stran. Zače-petal je Petru nekaj na uho in od-šla sta postopnjicah nizdol. V veži je Peter stisnil nekaj drobiža v roke človeku s kolom.

"Takoj, takoj," je rekel člo-več v opičji obleki, "le malo po-trpita."

V veži se je kmalu prikazal ve-lečastiti g. Gričar. Nebeški oče je stopil k njemu in rekel:

"Velečastiti gospod, ali vam je bilo mogoče prisegati pri nebeškem očetu, ko vendar veste, da ga ni, da potuje po zemlji?"

"Saj radi tega sem prisegal pri njemu, velečenjeni gospod," je hitel sladko Gričar. "Če ne bi pri-segal pri njemu, mi neumni vo-lilci ne verjamejo, da sem govoril resnico. V sili je pa laž dovolje-na. Oprostite, mudi se mi v zbor-nico."

Nebeški oče in Peter sta odšla. Vstavlila sta se pred krasno stav-bo v romansko grškem slogu, sre-di ktere se je dvigala ponosno ku-pola.

"To je hram," je pričel Peter, "kjer se časti in hvali tvoje ime."

"Le vstopiva," je pripomnil ne-beški oče.

Na govornici je stal suh in ko-ščen avgur. Nosil je očala in oble-čen je bil v dolgo črno haljo.

"Dragi poslušalci," je govoril avgur. "Ne mislite, da je tatvina le to, če kdo komu vkrade denar ali blago. Tatvina je tudi, če se delavec pri delu odpočije, ker pri-krajša delodajaleca na profitu. Ne mislite, da se ta tatvina da pri-kriti nebeškemu očetu, ki biva nad nami, ki je tako modro razre-dil svoje otroke na zemlji, da ima-mo bogatino in reveže, kapitaliste in siromake, delodajalec in delav-ce. Kdor se upira proti temu mo-dremu razporeditvi nebeškega očeta, ta žali njega, za kar bo pri-jel na drugem svetu ostro kazen. Hvalite nebeškega očeta, častite njegovo ime in hvalite njegovo modrost, ki je neskončna."

Dvignil je roko, kot bi hotel za-zugati ljudstvu; ljudstvo je padlo na kolena in se trkalo po prsih:

"Oče, odpusti, če smo te za-členili!"

Nebeški oče je pristopil k avgu-ru in mu rekel:

"Zakaj lažeš, da je nebeški oče vse tako razredil? Zakaj si lagal, da je tatvina, ako se delavec pri delu odpočije? Zakaj si priporo-člen naj časte ime nebeškega očeta, ko vendar veš, da nebeški oče po-tuje po zemlji in ne sedi na obla-kih in gleda skozi daljnogled, kaj delajo otroci na zemlji?"

"No, tujec, ne poznaš naših šeg in navad," se je krohotal avgur. "Če bi povedali ljudstvu, da ni nebeškega očeta, bi morali delati, da bi se preživeli. Tako pa živimo o človeški neumnosti in se redi-mo."

Nebeški oče se je obrnil neje-voljno v stran in dal Petru zna-menje za odhod.

Hodila sta po metropoli, po prašnih ulicah in po makadamo-vanem tlaku. Prišla sta v lep park. Na severni strani parka se je pa razprostirala krasna palača.

"To je hram pravice," je opo-zoril Peter.

"Vstopiva," je rekel nebeški oče.

"Prečastiti sodnik," je govoril sleparski skupnik in oderuh, ki je po noči menjaval menjike, "ne-beški oče je priča, da se nisem dotaknil mejnika, da stoji mejnik tam, odkar so se naši pradedje naselili na ti pokrajini."

Sodnik je odločil v prilog sle-parskemu oderuhu.

"Zakaj si se skliceval na ne-beškega očeta," je vprašal nebeški oče oderuha.

"Neumnež," je osorno rekel o-deruh. "Kako naj prepričam sod-nika, kedar lažem, ako ne prise-žem na nebeškega očeta?"

Nebeški oče se je obrnil v stran in po njegovem licu ste ka-nili dve debeli solzi.

"Pojdiva, Peter," je spregovo-ril žalostno in ga potegnil za se-boj.

Prišla sta na trg.

"Prisegam pri nebeškem očetu," je hitela branjevka, ki je prodajala jajca na trgu, "da se frišna jajca. Oči naj mi izkapa-je, nebeški oče naj me oslepi, kaznu-je naj me s hromoto za celo živ-ljenje, ako je le en klopotec med jajci."

Rabite premog?

Rabite drva?

Ali se selite?

Prevaža pohištvo, premog, drva in drugo. Oglasite se pri njem.

Oddaljeni rojaki naj pišejo dopisnico.

Kako so nastale vere in bogovi?

Po Ingersollovih spisih za Slovence priredil Ivan Kaker.

SEDAJ SAMO 15c.

Dobi se pri izdajatelju:

Ivanu Kaker 1922 Laflin St. Chicago, Ill.

Nebeški oče je pristopil k bra-njevki in jo vprašal:

"Zakaj se zaklinjaš pri nebeškem očetu, ko je bila vendar med jajci polovica klopoteev?"

"Vem, da je to resnica," je od-govorila branjevka. "Ali kako naj razpečam svoje blago, če se ne sklicujem na nebeškega očeta, v katerega verjame ljudstvo."

"Nazaj, nazaj, nad oblake v vi-šave, kjer ni zlobnih otrok," je povdarjal nebeški oče.

Zažvižgal je in na zemljo je le-gel bel oblak, ki ju je odpeljal v višave.

"Kdo je?" je osorno rekel ne-beški oče, ko je začul ropot pred nebeškimi vrati.

"Človeška duša, ki prosi za mi-lostno sodbo," je malodušno spre-govoril Peter.

"Pripelji jo pred prestol, da jo sodim," je spregovoril nebeški oče.

"Kaj imaš dobrega v zagovor?" je vprašal nebeški oče trepetajo-č dušo.

"Hvalila sem tvoje ime."

"Kaj še?"

"Častila sem tvoje ime."

"Kaj še?"

"Prisegala sem v tvojem ime-nu."

"Kaj še?"

"Pri trgovini sem se sklicevala na tvoje ime."

"Kaj še?"

"Nič drugega."

Nebeški oče je mignil.

"Satan," spregovoril je sarkasti-čno. "Odpelji dušo v pekel. Položi ji v ponvo razbeljenega olja, da dela pokoro, ker je hvalila in ča-stila moje ime, ker je prisegala na moje ime in trgovala v mojem imenu."

NAZNANILO.

H. S. Stoddard, od United States Circuit Courta, soba 600 na gl. pošti, naznanja, da je urad za do-bavo državljskih papirjev od-prt vsak dan od 9 ure zjutraj, do 5 ure popoldne.

Ob sobotah pa od 9 ure zjutraj do 12 opoldne.

Listu v podporo.

Nabrano na veselici hrvatskih sodrugov dne 25. septembra \$2.18.

POZOR!

Mogoče kdo misli, da v Chicagi ni dobiti takega mesa kot v stari domovini. Ampak v: pri priliki!

Pri meni se dobi: domače klobase, domače suho meso, žive kokoši, čiste kokoši in meso vse vrste. Cene najnižje, blago najbolje.

MIHAEL LACKOVIĆ, 376 W. 18th St., Chicago.

Slovenec in Hrvatom!

namenjamo, da izdelujemo ramovrste

obleke, po najnovejšem kroju. Unijako delo; trpečno in lično. V zalogi imamo tudi razne druge potrebščine, k spa-dnji v delokrog oprave — oblek. Pridite in oglejte si našo izlobo. Z vsem spoštovanjem

NAZNANILO

Kot je splošno znano je sedaj v Chicagi nov sistem blišnih števil, vsled tega želimo naznaniti občinstvu, da je

izkušeni fotografist, katerega prostor je ustanovljen 1883 leta na Blue Island Ave., in voglu 14 Pl. še vedno na istem mestu pod novo številko 1438-1440 Blue Island ave.

Ob tej priliki se zahvaljujem sl. občinstvu za cenj. naročila in se priporočam tudi za v bodoče.

S poštovanjem

WILKE,

1438-1440 BLUE ISLAND AVE., CHICAGO.

TELEFON CANAL 287. USTANOVILJENO 1883.

Izdelujemo obleke po meri po \$20, \$22, \$25.

Prodajemo gotove obleke po \$10, \$12, \$14, \$15.

Imamo veliko zalogo modernih klo-bukov v najraznovrstnih bojah.

V zalogi imamo tudi veliko zalogo srajc, kra-vat, jank, spodnjih hlač, opank, i t. d.

Za mnogobrojna naročila se priporoča PRVA HRV. TRGOVINA ZA OBLEKE JURI MAMEK, 1724 S. Centre Ave., Chicago, Ill.

ZEMANOVO "GRENKO VINO",

je najboljšo zdravilo svoje vrste, izvrstno sredstvo proti boleznim želodca, črev in ledvic, čisti kri in jetra. NEPRESEGLJIV LEK ZA MALOKRVNE ŽENE IN DEVOJKE.

Izdelano iz najboljšega vina in zdravilnih zelišč.

ZEMANOVA "TATRA",

želodčni grenček. Tatra je izdelana iz zdravilnih zelišč tatran-skega gorovja, zdravi živčne slabosti, podpira lahko prebavo želodčev in se je dobro obnesla proti bolestim revmatizma. Dobiti v vseh slovanskih salunih kakor tudi pri izdelovalcu teh najboljših zdravil.

Prodaja na debelo in drobno najboljša Californijska vina.

B. ZEMAN, 777 Alport Street, Chicago, Ill.

Zdravljenje v 5 dneh

brez noža in bolečin

Varicocele, Hydrocele (ŽILIRANJE ŽIL)

Ozdravim vsacega, kdo trpi na Varicocele, Strieturi. Dalje ozdravim nalezljivo zastrupenje, živčne nezmoglosti, vode-nico in boleznit tistih, ki se moških.

Ta prilika je dana tistim, ki so izdali že velike svote zdravnikom ne da bi bili ozdravljeni in moj namen je, po-kazati vsem, ki so bili zdravljeni od tucatov zdravnikov brezuspešno, da posedujem le jaz edino sredstvo, s katerim ozdravim vsacega.

Za neuspešno zdravljenje ni treba plačati — le za uspešno. Ozdravim pozitivno želodčne bolezni, pljučna, na jetrih in ledvicah ne glede kako stara je bolezen.

Tajne moške bolezni zdravim hitro, za stalno in tajno. Živčne onemogliosti, slabost, zguba kreposti, napor, zastrupenje in zguba vode. Pljučna, naduho, Bronchitis, srčne bolezni in pljučne zdravim z mojo najnovejšo metodo.

Ženske bolezni v ozadju, beli tok in druge zdravim za stalno. — Zastrupljenje in vse druge kožne bolezni kakor prišče, ture, garje, otekline. — Močni tok in druge bolezni. Preišče in svetuje zastoj.

DR. ZINS, 41 SO. CLARK ST., CHICAGO. (Med. Randolph in Lake St.)

Urađuje: od 8 ure zjut. do 8. ure zvečer. V nedeljo: od 9 ure zjut. do 4 ure pop.

ALOIS VANA

— izdelovatelj —

sodovice, mineralne vode in raz-nih neopojnih pijač.

62-64 Pisk St. Tel. Canal 1405

DR. F. J. PATERA

Ordinuje: na sevrozop, voglu Ashland in Milwaukee Ave.

od 12. do 3. ure popold., od 7. do 8. ure zvečer pa ob torkih in petkih.

Telefon Haymarket 50.

POZOR!

POZOR!

Ste že brali povest Jungle?

Jugosl. del. tisk. družba bo v kratkem izdala povest, ki je izha-jala pol drugo leto v "Proletarcu" v LEPO VEZANI KNJIGI.

Knjiga bo obsegala nad 400 strani zanimivega čtiva iz amer. de-lavskega življenja.

Povest je zajeta iz življenja čikaških klavnic in je pisana po zna-nem autorju Upton Sinclairu, ki je dal dovoljenje za slovenski pre-vođ.

"Jungle" je največji roman 20. stoletja!!!

Ker je število izdaje zelo omejeno, se prosi vse tiste, ki hočejo naročiti knjigo, da vpošljejo svojo naročitev prej ko mogoče, ker ina-če bi bilo prepozno.

Naroča se pri upr. Proletarca, 1802 S. Center Ave., Chicago, Ill., in stane \$1.25

V RUDNIKIH.

Napisal Pavel Mihalek.

(Dalje.)

Na preje otožnih, udrtnih licih se je prikazalo veselje, in razšli so se.

Pa to veselje ni trajalo dolgo. Po Posavju se je kakor strela raznesla neumljiva, skoraj neverjetna vest:

"Rudniško ravateljstvo je poslalo v glavno mesto po orožnike!"

Ta klic je deloval med mirnim prebivalstvom kakor bomba. Ljudje so si pripovedali grozne stvari; vse se je balo in treslo. Matere so nagajajočim otrokom žugale z orožniki. — Oben pa je postalo jasno, da bo boj s podjetništvom težak, in v marsikateri hiši so že jeli dvomiti o zmagi delavcev. Razburjenost je naraščala vsak trenutek. Marsikateri rudar je prvi hip izgubil pogum in na glavi so se mu ponavljala vprašanja: Kaj bo, če izgubimo? Kaj se zgodi z nami starejšimi, katere ima podjetništvo samo še zaradi tega v službi, ker smo v rudnikih onemogli? kaj z našimi družinami, z ženami, otroci? kaj? ... kaj? —

V prej veselih prsih, v zmago vernih očeh se je zopet porajal strah, težak, obupen.

"Kaj se zgodi? kaj? kaj? ..."

Tudi ta naval obupanosti ni vztrajal. Kajti v izmučenih prsih je kmalu z večjo silo splamtel ponos in stari srd se je podesetirilo. Od prejšnjih vprašanj se je popolnoma abstrahiralo. Duhovi so se končno sami sebi čudili, da jim je pogum le za trenutek začel padati.

Ko se je zvedelo, da prihajajo orožniki, je vse hitelo na cesto, in na hišnih pragih so stale skrbne žene in umazani otroci ter gledali proti zapadu, odkoder bi morali priti orožniki.

Proti poldnevni so res prišli. S trdimi, ponosnimi koraki so stopali mimo hiš in ob strani stoječih rudarjev. V primerni oddaljenosti so jim sledili otroci. Orožje se je blestelo v solnčnem svitu, da jih je bilo opaziti že od daleč.

Ko je legla tisti dan krasna, s svetlimi zvezdami posejana noč na zemljo ter objela trudne zemljane in jih vabila k blagodejnemu počitku, je v marsikateri koči bdel reven rudar, ki je danes prvokrat v svojem življenju začutil na svojih ramah strašno breme, zanj mnogo pretežko, pod katerim gine in gine, dokler ga ne reši majka smrt. ... V izmučeni glavi pa mu je v enomer rojila žalostna misel, ki mu je pravila, da je suženj in da ostane na večno suženj, suženj! Na upadlem obrazu se je pojavila biserna solza, ki se je hipoma skrila v posiveli bradi.

Po cestah pa tisto noč ni bilo miru. Mladi fantje so ukali in popevali, kakor da hočejo s tem pokazati, da se ne bojé orožnikov! Drugo jutro je izza gorovja izšlo solnce krvavo, kakor še nikdar; njegovi mogočni žarki so pozdravljali rudarje.

Z novim dnevom pa so prišla tudi nova, za marsikatero družino obupna poročila. Od hiše do hiše, od kože do kože, ki so bila last rudniške družbe, so hodili orožniški oddelki, ki so imeli nalogo, prisiliti družine štrajkujočih rudarjev, da zapusté svoja dosedanja stanovanja. Skoraj pred vsako kočo je na cesti stala hišna oprava: stare postelje, stoli i. t. d. A po posteljih opravah so se valjali na pol nagi otroci kričeč in vpjoč. Može pa so po žepih stiskali pesti in škripali z zobmi.

Marijan je z drugimi miril razburjene ljudi in jih tolažil. Tudi njemu so izpraznili stanovanje in znosili hišno opravo na cesto. A on ni bil oženjen in ni imel družine. Težje je bilo onim, ki so imeli ženo in kopo otrok z lačnimi želodci. Tem so morali pomagati mlajši, neoženjeni rudarji. In s splašenim obupom se je družilo sovražstvo in srd. Oben pa se je pojavil neizprosni glad. Otroci so zanemarjali šolo ter pohajkali zmučeni in lačni po potih in goščavah.

Naposled je razburjenost priklopala do vrhunca. Toliko časa so robotali ti družbi, toliko solz, vzdihov in muk so ji žrtvovali, toliko svojih tovarišev darovali; kolikor je človeku mogoče trpeti, so trpeli in gladovali — za plačilo pa žanjejo sedaj to brutalnost, to brezsrčnost, kakršna se more poroditi le v srehi, sorodnih Cezarom Avgustom.

Ni čuda, če je brezumni odpor zmagoval nad razumom.

Popoldne se je zbralo na običnem travniku polno ljudstva. Na ponosnih obrazih z razrušenimi lasmi in svetlimi očmi se je spajala neizrečna žalost. Čuli so se klic, kakor: "Maščevanja je treba!" in "Kruha nam dajte!" Sklenili so, da gredo vsi predpisano rudniške družbe in tam glasno ugovarjajo proti počenjanju podjetništva.

In šli so zmedeno in hitro, v raztresenih vrstah. Šlo je vse prebivalstvo. Delavci, žene, razcepani otroci, pomešani in poživljeni. Zdelo se je, da se je vzdignilo vse ljudstvo, ki hoče zapustiti svoja dosedanja bivališča ter se naseliti drugje, daleč, daleč od tukaj. V srehi te nepregledne, obupne množice je zopet prevladal stari ponos in že čez hip je krepka samozavest pregnala obup in veselje je zakipelo na potrtnih obrazih. V nekaterih vrstah se je začelo petje in v zraku je kmalu zaorila pesem, ki je postajala močnejša, glasnejša in glasnejša. Slišala se je delavska pesem:

Vi milijoni brez števila
v roveh, v gozdech, v mestih, v
vaseh,

ki tlačí vas sovražna sila,

ki tlačí vas sovražna sila,

ki tlačí vas sovražna sila,

ki tlačí vas sovražna sila,

ki tlačí vas sovražna sila,

ki tlačí vas sovražna sila,

ki tlačí vas sovražna sila,

ki tlačí vas sovražna sila,

ki tlačí vas sovražna sila,

ki tlačí vas sovražna sila,

ki tlačí vas sovražna sila,

ki tlačí vas sovražna sila,

ki tlačí vas sovražna sila,

ki tlačí vas sovražna sila,

ki tlačí vas sovražna sila,

ki tlačí vas sovražna sila,

ki tlačí vas sovražna sila,

ki tlačí vas sovražna sila,

ki tlačí vas sovražna sila,

ki tlačí vas sovražna sila,

ki tlačí vas sovražna sila,

ki tlačí vas sovražna sila,

ki tlačí vas sovražna sila,

ki tlačí vas sovražna sila,

ki tlačí vas sovražna sila,

ki tlačí vas sovražna sila,

ki tlačí vas sovražna sila,

ki tlačí vas sovražna sila,

ki tlačí vas sovražna sila,

ki tlačí vas sovražna sila,

ki tlačí vas sovražna sila,

ki tlačí vas sovražna sila,

ki tlačí vas sovražna sila,

ki tlačí vas sovražna sila,

ki tlačí vas sovražna sila,

ki tlačí vas sovražna sila,

ki tlačí vas sovražna sila,

ki tlačí vas sovražna sila,

ki tlačí vas sovražna sila,

ki tlačí vas sovražna sila,

ki tlačí vas sovražna sila,

ki tlačí vas sovražna sila,

ki tlačí vas sovražna sila,

ki tlačí vas sovražna sila,

ki tlačí vas sovražna sila,

ki tlačí vas sovražna sila,

ki tlačí vas sovražna sila,

ki tlačí vas sovražna sila,

ki tlačí vas sovražna sila,

ki tlačí vas sovražna sila,

ki tlačí vas sovražna sila,

ki tlačí vas sovražna sila,

ki tlačí vas sovražna sila,

ki tlačí vas sovražna sila,

ki tlačí vas sovražna sila,

ki tlačí vas sovražna sila,

ki tlačí vas sovražna sila,

ki tlačí vas sovražna sila,

ki tlačí vas sovražna sila,

ki tlačí vas sovražna sila,

ki tlačí vas sovražna sila,

ki tlačí vas sovražna sila,

ki tlačí vas sovražna sila,

ki tlačí vas sovražna sila,

ki tlačí vas sovražna sila,

ki tlačí vas sovražna sila,

ki tlačí vas sovražna sila,

ki tlačí vas sovražna sila,

ki tlačí vas sovražna sila,

ki tlačí vas sovražna sila,

ki tlačí vas sovražna sila,

ki tlačí vas sovražna sila,

ki tlačí vas sovražna sila,

ki tlačí vas sovražna sila,

ki tlačí vas sovražna sila,

ki tlačí vas sovražna sila,

ki tlačí vas sovražna sila,

ki tlačí vas sovražna sila,

ki tlačí vas sovražna sila,

ki tlačí vas sovražna sila,

ki tlačí vas sovražna sila,

ki tlačí vas sovražna sila,

ki tlačí vas sovražna sila,

ki tlačí vas sovražna sila,

ki tlačí vas sovražna sila,

ki tlačí vas sovražna sila,

ki tlačí vas sovražna sila,

ki tlačí vas sovražna sila,

ROKA "PRAVICE".

Po "Appeal to Reason-u" prevlel Ivan Molek.*

Sodna dvorana se je napolnila. Na sodnem stolu sedi grof; na klopih ob njegovi strani se ziblje zadovoljno sedem podsodnikov. Zad za sodnikom se postavijo sužnji in stoji kakor stebri. Sodnikov sedež je razsvetljen, da jemlje vid, med tem ko je ozadje dvorane, kjer so zbrani mnogi gledalci, v polutemi, kolikor ga zdajpazda ne razsveti odsev plamena iz velike peči, krog ktere se marljivo suče kovač in podpihava ogenj, da frče iskre na vse strani. V peči žari; devet pluznih lemežev je položil kovač v plamen in razbeljeno železo oddaje krvavordeč odsvit. V tleh blizu peči je zazidana velika kad in do vrha napolnjena z vodo. Pred tribunalom stoji suženj, še mlad človek, ki je obdolžen tatvine; roke ima zvezane na hrbtni in boječe se ozira po svojih sodnikih. Obdolžitelj prvega tudi suženj že dozorelih let, kaže več zaupanja v sodni dvor. Tožence kakor obdolžitelja obkroža po šest drugih sužnjev, kateri imajo nastopiti kot priče za svoja tovariša. Te prostovoljne priče, ki so bile v tistih časih pri Frankih v navadi, so imenovali konjuratorje.

"K obravnavi! Začnimo!" zareži grof. Major, razloži še enkrat sužnju zakaj je obtožen.

"Justin, sužnji kuhar našega gospoda grofa, je bil slučajno sam v kuhinji. Na kuhinjski mizi je bila majhna, srebrna skledica, ki je last dame Godegizele, plemenite tovarišice našega gospoda. Isti hip je stopil v kuhinjo ta drugi suženj, Peter; odložil je naročaj polen in se spet oddaljil. Takoj po njegovem odhodu je pa zapazil Justin, da je srebrna skledica zginita z mize. Nemudoma me je obvestil o tatvini in obdolžil Petra, da je ukradel skledo. Zapretel sem Justina, da mu dam odrezati jedno uho, ako se skleda ne najde; toda kuhar je prisegel na odrešenje svoje duše, da je govoril resnico, da je namreč Peter tat."

"In to ponavljam še danes, gospod moj!" oglašil se Justin. Ako je skleda ukradena, ukradel je ni nihče drugi kakor Peter. Prisegam na svoj delež v nebesih! In moji konjuratorji so tudi pripravljeni prisesti na odrešenje svojih duš, da sem nedolžen."

"Smo, smo!" odvrne šest sužnjev jednoglasno. "Prisegamo, da je Justin nedolžen. Prisegamo na odrešenje naših duš — prisegamo na naš delež v nebesih."

"Slišiš, pes?" zaroni grof in sodnik Neroveg proti Petru. "Kaj praviš k temu? Kaj se je zgodilo s srebrno skledo mojim krasnim plenom, katerega sem vzel v mestu Issorie? Odgovarjaj, pes!"

"Gospod, jaz nisem ukradel skleda. Niti videl je nisem nikdar. Nedolžen sem — in moji konjuratorji so tudi pripravljeni prisesti kakor prisegam tudi jaz sam na odrešenje svoje duše — na svoj delež v paradizu."

Kakor v koru zapoje zopet šest drugih glasov: "Peter je nedolžen. Prisegamo na naše odrešenje."

"Peter, dragi brat v Kristu," spregovori duhovnik, ki je obenem sodni pisar. "Pomisli! Tatvina je smrtni greh in kriva prisega je drugi smrtni greh. Čuvaj se — vsega mogočnega ti vidi in sliši. Težka je njegova roka kadar pade po tatovih in lažnikih."

"Bojim se vsemogočnega, dobri duhovni oče; ravnam se po njegovih zapovedih, ktere nas ti nečš. Pokorno služim svojemu gospodu, plemenitemu gospodu grofu, z zavestjo, da si pridobim paradiz — ampak prisegam, da nisem ukradel skleda."

*) Ta pretresljiva slika je vzeta iz knjige "The Poniard's Hilt", ktero je pisal francoski pisatelj Eugene Sue, a v angleščino prevlel Daniel DeLeon v New Yorku. Tvorj ravnó jedno poglavje rečene knjige, ktero je pónatísníl "Appeal to Reason", da pokaže svojim stotisočérim čítateľem, kako je gospodaril roka "justice" nekdaš in kako gospodari z malimi spremembami še dandanes. Prizor se vrši v šestem stoletju v nekdanji Galiji, kjer je današnja Francija, ob času, ko so Franki podjarmili Gale in jih zaslužili. Pod pritiskom Frankov so Galijci sprejeli katoliško vero.

"Gospod grof!" — zaječi Justin — "prisegam pri večnem plamenu, jaz nisem kriv. Nedolžen sem! Peter je tat."

"Justin dolži Petra, a zadnji taji. Da se spozna resnica, ukazujem jaz, Neroveg, da se oba sužnja skušata — jeden v kadi z vodo — in drugi na razbeljenem železu — obrniti."

"Grofovska milost!" poseže vmes duhovnik, "ukazuješ, da se skušata oba, tožence in obdolžitelj. Ako dokaže sodba božja, da je tožence kriv, ni li obdolžitelj potem nedolžen? Čemu skušati oba?"

"Oba sužnja sta lahko kriva, ali pa oba nedolžna. Morda sta skupaj ukradla skledo in se zmešala, da z zvrčanjem krivde drug na drugega odvrteta naš sum. Zato naj za oba svedoči sodba božja", odgovori sodnik.

"Bravo! Bravo!" kriče veselo podsodniki, ki so že hlepeli po prizoru človeških muk. "Oba skušajmo, oba!"

"Ne bojim se skušnje! Bog bo že dokazal mojo nedolžnost!" vzklizne fanatično kuhar.

Nasprotno se pa trese Peter kakor šiba na vodi.

"Oh! — trdno vem, da nisem ukradel skleda, toda bojim se pa le te skušnje —"

"Neomajano zaupanje tvojega tovariša v božjo pravičnost naj vzpodbuja tudi tebe, da bog pogublja le krivičnike, moj sin."

"O, dobri duhovni oče!" zaplaka Peter proti duhovniku, "kaj bo, če skušnja ne izpade dobro!"

"Potem imamo dokaz, da si ti ukradel skledo."

"Nak! tat pa nisem —"

"Ne boj se torej sodbe božje, sin moj! Bog je neskončno pravičen."

"Tolažim se, da govoriš resnico, oče."

"To diši po dvomu; ne govori tako, sin moj! To je zakon Frankov, naših premagancev, sveti zakon, katerega štiti sam Jezus Krist. Poslušaj, prečital ti bom uvod zakona, v imenu katerega se moraš danes podvreči božjemu svedočanstvu:

"Slavni narod Frankov, postavljen od boga, močan v vojni, moder v vladi, plemenit v svojih običajih, mogočen, zmogljiv in neizprosni na bojiščih, je nedavno sprejel katoliško vero, ktera je edino prava in čista vsakega krivoverstva; ta narod je po svojih modrih možeh in vladarjih diktiral zakon nazvan "salie". Zakon so pretresali in sklenili na treh zborih možeh Wiso, Bodo, Sako in Wido, ustanovitelji mest Wiso-Heim, Salo-Heim, Bodo-Heim in Wido-Heim. Živel, kdor ljubi Franke! Nebeška milost naj jih obješi! Krist naj okrami njih kraljestvo, šteti njih armado in podeli mir in srečo njih vladarjem po milosti našega gospoda Jezusa Krista, amen."

"Dovolj je teh besedi, pisar!" reče nevoljno sodnik. "Tožence naj se odmah skuša z mrzlo vodo. Privežite mu desno roko k levi nogi in vrzite ga v kad. Ako splava na površje, je to znamenje, da nam je bog pokazal pravega tat; takoj ga proglasimo krivim in jutri bo trpel kazen. V slučaju, da se pa potopi na dno, ga je sodba božja oprostila."

Kakor tigri planejo Nerovegovi hlapci na galskega sužnja, in kljub temu, da je brcal z vsemi štirimi, mu trdno zvežejo desno roko in levo nogo.

"Oh, dobri oče!" zaihti nesrečni Peter, "kako strašen je ta zakon! Grozna je usoda moja! Ako ostanem na dnu, vstopil se bom, kakor sem nedolžen! A če splavam na vrh — o, usmrčen, bom kot tat! —"

"Sin moj, sodba vsevečnega ne more biti napačna!"

Franki dvignejo sužnja, da bi ga vrgli v vodo, toda zadnji hip skoči pred nje duhovnik in jih preteče ustavi:

"Stojte! Kaj pa z zaklinjanjem vode!"

Nato stopi k sužnju in mu pri-tisne na usta srebrn križec, katerega je nosil na verižici krog vrata.

"Poljubi križec, sin moj!"

Peter, jokoječ na glas, hlastno poljubi simbol muke, nakar začne duhovnik počasi in glasno s formalnim zaklinjanjem, ki ga je sprejela sveta cerkev:

(Koniec prib.)

Slovensko-angleška slovnica, slov. ang. tolmač in angl. slovar za samo \$1. — pri V. J. Kubelka. 538 W. 145 St., New York, N. Y.

Prehlajenja se lahko iznebite in bolečine v vratu ter v prsih minejo takoj, če se napravi par močnih drgnjenj s "Pain Expeller", kakor je popisano v knjižici, v kateri zavijata steklenica. Sredstvo se lahko kupi v Ameriki v sleherni lekarni za 25 centov steklenica, treba pa je paziti na to, da je varstvena znamka s sidrom na kartonu in na steklenici.

Podpisana se priporoča Slovencem za mnogobrojen obisk, ker imava na razpolago dobrogostilno in dvorane.

Šajnek & Hans

587 S. Center Av Chicago, Ill.

M. A. Weisskopf, M. D.

Izkušen zdravnik.

Urađuje od 8—11 predpoldne in od 6—9 zvečer.

885 So. Ashland Ave.

Tel. Canal 476 Chicago, Ill.

Valentin Potisek

GOSTILNICA

1237-1st St., La Salle, Ill

Toči vse, gostilni podrejšne pišaje inae priporoča rojakom za obilen obisk.

KUPUJTE PRI

Albert Lurie Co.,

567-69-71-73 Blue Island Ave. CHICAGO, ILL.

Velika trgovina z mešanim blagom.

Zmerne cene vsak dan.

G. Vokun
559 W. 18 St.
Chicago.
Popravlja dežnike in pipe po primerih cenah.

POZOR!

Kadar se brijete stopite vedno v brivnico I. razreda, to je pri

Louis Polka,

461 W. 18th St., Thalia Hall Bldg. CHICAGO, ILL.

Naročite se na

Slovensko-angleško slovnico, Slovensko-angleški tolmač in Angleško-slovenski slovar.

Vse tri knjige v eni stane te \$1.00 in jo dobiš pri

V. J. KUBELKA AND CO.

538 W. 145 St. New York, N. Y.

Primerno delo dobiš le, ako si zmogel angleščine.

SE LI BRIJETE SAMI?

Mi Vam oferiramo britve za \$2.00 izdelane iz najboljšega materiala, ki se prodaja za \$4.00. To nam zagotovi in prinese 100 novih odjemalcev k tisočim družin, katerim smo prodajali od leta 1876—to je 33 let pod trdko Jos. Kralj. Vsi so iznšli, da so naše britve iz najboljšega materiala in da jih najbolj zadovolje. Vsaka naša britve je garantirana in mi damo v slučaju, da koma britve po volji, damo popolno zadostno dotičniku. Nihče ne more oceniti britve po ceni, ki je rabila. Ker vemo, da so naše britve dobre, jih lahko tudi garantiramo. Cena tem britvam je \$2.00. Brstimo tudi stare britve, za kar računamo 25c. za Chicago. Za izven mesta plačati še več za poštnino.

JOS. KRAL,

417, 419, 4